

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
"24" листопада 2022 р.
Протокол № 5

Проректор з навчально-методичної роботи проф. Вервандо Р.М.

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Технології сучасної психотерапії

освітнього ступеня магістр

(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Практична психологія»

Шифр за навчальним планом ПП03

Київ
2022

Розробники програми: **Зінько О.М.**, доцент кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук.

Рецензенти: **Терещук Л.Д.**, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії загальної психології та історії психології В.А.Роменця Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України

Лапченко І.О., кандидат психолог. наук, доцент, доцент кафедри практичної психології педагогічного факультету НПУ імені М.П. Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради НПУ імені М. П. Драгоманова «__» _____ 20__ року, протокол №__

Голова НМР _____
(підпис)

Роман Вернидуб
(Прізвище, ім'я)

1. Пояснювальна записка

Навчальна програма освітнього компоненту «*Технології сучасної психотерапії*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Практична психологія» підготовки фахівців освітнього рівня *магістр*, галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки*, спеціальності *053 Психологія*.

Предметом вивчення **освітнього компоненту** є дослідження системи заходів, спрямованих на психотерапевтичну допомогу особистості завдяки сучасних психотерапевтичних технологій.

Міждисциплінарні зв'язки.

Зміст **освітнього компоненту** «*Технології сучасної психотерапії*» тісно пов'язаний із такими **освітніми компонентами**: «Основи психотерапії», «Психодіагностика», «Психологічне консультування», «Соціальна психологія».

Мета і завдання освітнього компоненту

Метою викладання **освітнього компоненту** «*Технології сучасної психотерапії*» оволодіння студентами знаннями та навичками теоретико-методологічних основ у галузі психотерапії, застосування різних психотерапевтичних методик і технологій у практичній діяльності психологів.

Основними завданнями вивчення **освітнього компоненту** «*Технології сучасної психотерапії*» є:

- формування знань щодо сучасних методів психотерапевтичного впливу;
- формування вмінь використання практичних психотерапевтичних технологій та методів для збереження психічного здоров'я, оновлення психологічних ресурсів та стабілізації психічного стану клієнтів.
- ознайомити (теоретично та практично) із сучасними методами психотерапії, психологічними механізмами терапевтичного ефекту, техніками та засобами психотерапевтичного впливу

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	Пр4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. Пр5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. Пр14. Здатність будувати (розробляти): різноманітні технології розвивальних впливів на особистісно-професійний розвиток людини: технології ігromodelювання, технології психоконсультування, психокорекційні технології.	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з

	<p>ПР15. Здатність демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань та усвідомлювати психофізіологічні засади розвитку особистості, зокрема, становлення творчої особистості.</p> <p>ПР 18. Здатність будувати адекватну стратегію і тактику психологічної допомоги різним категоріям населення, клієнтам у різних професійних сферах діяльності щодо досягнення власного «акме», побудови власного професійного іміджу.</p> <p>ПР19. Здатність використовувати різноманітні технології у здійсненні психоконсультації та психокорекції.</p> <p>ПР20. Здатність орієнтуватися в теоретичних моделях психологічної допомоги, використовувати їх в різноманітних її галузях та різновидах, володіти основними процедурами, техніками та конструктами</p>	<p>використанням науково верифікованих методів та технік.</p> <p>СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.</p> <p>СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.</p> <p>СК11. Здатність будувати різноманітні технології розвивальних впливів на особистісно-професійний розвиток людини: технології ігromodelювання, технології психоконсультації, психокорекційні технології розвитку аутокомпетентності.</p>
--	--	---

II. Примірний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3 кредити ЄКТС 90 годин.**

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		А	Л	П	С	А	Л	Пр	Се	СР
		у	е	р	С	у	ек	Пр	Се	СР
		д	к	а	Р	д	ці	ак	мі	С
		и	ц	к	С	и	ї	ти	на	
		т	ії	т		т		чні	рс	
		о		и		о			ькі	
		р		ч		р				
		н		н		ні				
		і		і						
	Змістовий модуль I. Технології в роботі психолога щодо здійснення психолого-педагогічного супроводу									

1	Т.1. Основні вимоги щодо кваліфікації психотерапевта в Україні та за кордоном	4	2	2	6	1	0,5	0,5	1	10
2	Т.2. Історія розвитку сучасних психотерапевтичних напрямків.	4	2	2	8	2	1	1	0,5	24
3	Т.3. Класифікація та структура психолого-педагогічної технології	4	2	2	12	1	0,5	0,5	0,5	20
4	МКР № 1				2					
Разом за змістовим модулем 1:		12	6	6	28	6	2	2	2	54
Змістовий модуль II. Теоретичні й технологічні засади різних напрямків психотерапії										
5	Т. 4. Психодинамічні технології психотерапії.	2	2	2	10	2	0,5	0,5	0,5	6
6	Т. 5. Технології психотерапії у біхевіоризмі.	4	2	2	6	2	0,5	0,5	0,5	6
7	Т.6. Технології психотерапії у когнітивній психології.	4	2	2	10	2	0,5	0,5	0,5	6
8	Т. 7. Технології психотерапії у гуманістичній психології.	4	2		8	2	0,5	0,5	0,5	6
9	МКР № 2				2					
Разом за змістовим модулем 2:		14	8	6	36	6	2	2	2	24
Разом годин:		26	14	12	64	12	4	4	4	78

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль I. Технології в роботі психолога щодо здійснення психолого-педагогічного супроводу

Тема I.1. Основні вимоги щодо кваліфікації психотерапевта в Україні та за кордоном

Предмет та завдання психотерапії. Зв'язок психотерапії з іншими науками. Моделі, сфери застосування та види психотерапії. Проблема визначення ефективності психотерапії. Загальні фактори ефективності психотерапії. Класифікації методів психотерапії. Поняття про предмет психотерапії, психологічного консультування та

психокорекції. Правова регламентація діяльності психолога, який займається психотерапією. Етичні вимоги до діяльності психотерапевта, які функціонують в Україні та за кордоном. Перспективи та можливості підвищення кваліфікації психотерапевта в Україні та за кордоном.

Тема I.2. Класифікація технологій практичної психології

Вклад в розвиток психотерапії Фріца Месмера, Мільтона Еріксона, Зігмунда Фрейда, Карла Г.Юнга, Альфреда Адлера, Карен Хорні, Е.Еріксона, Мелані Кляйн, Альфреда Біне, Джозефа Морено, Карла Роджерса, Еріка Берна, Мюррея Боуена, Карла Вацлавіка, Вірджинії Сейтір, Сальвадора Мінухіна, Джея Хейлі, Тома Андерсона, Вільяма Уайта, Сельвіні Палазоллі та Міланської, Гайдельбергської школи системної психотерапії. Особливості постмодерністських напрямів психотерапії. Психотерапія як лікування, наука, мистецтво та філософія.

Тема I.3. Класифікація та структура психолого-педагогічної технології

Структура опису психолого-педагогічної технології. Ознаки психолого-педагогічної технології. Психологічна діагностика як технологія. Технологія психопрофілактики. Профілактика. Технологія психологічного консультування. Технологія психологічної корекції та психотерапії. Технологія соціально-психологічної реабілітації дітей та підлітків. Реабілітація. Технологія психологічного супроводу. Класифікація технологій практичної психології освіти. Соціально-психологічні технології. Соціально-медичні технології. Соціально-педагогічні технології. Психолого-педагогічні технології. Психолого-педагогічна технологія. Концептуальність. Системність. Керованість. Ефективність. Відтворюваність.

Змістовий модуль II. Теоретичні й технологічні засади різних напрямків психотерапії

Тема II.1. Психодинамічні технології психотерапії.

Психодинамічна концепція З.Фрейда. Положення та психотехніки. Психодинамічна теорія Юнга. Психотерапевтичний процес, структура особистості, періоди життєвого циклу за Юнгом. Основні положення адлеріанського вчення. Особливості психотерапевтичного процесу.

Тема II.2. Технології психотерапії у біхевіоризмі.

Загальна характеристика поведінкового напрямку в психотерапії. Основні поняття поведінкової психотерапії. Класичний біхевіоризм. Психотерапевтичний процес у межах теорії соціального научання. Раціонально-емотивна терапія А. Елліса. Психотехніки в РЕТ.

Тема II.3. Технології психотерапії у когнітивній психології. Суть когнітивної психотерапії. Генеза неврозу. Техніки когнітивної психотерапії. Результат психотерапевтичного впливу. Когнітивна психотерапія А. Бека.

Тема II.4. Технології психотерапії у гуманістичній психології.

Поняття гуманістичного психоаналізу Фрома. Концепція К. Хорні. Мета характерологічного аналізу. Психотерапія міжособистісних стосунків Г. Селлівана.

Теорія трансактного аналізу Берна. Значення рольових стосунків. К. Роджерс – засновник гуманістичної психотерапії. Теорія та практика психотерапевтичної роботи К. Роджерса. Загальна характеристика напряму. генезис неврозу. Техніки та механізми психотерапії. Сучасний стан розвитку клієнт-центрованої терапії. А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, Ш. Бюлер, Ролло Мей, С. Джулард та ін.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

Усна відповідь (доповідь на семінарі):

- вільне володіння матеріалом;
- повнота та логіка викладу;
- чіткість і доведеність формулювань;
- обґрунтованість тверджень;
- посилення на науково-літературні джерела;
- наявність та обґрунтованість власних пропозицій, власної позиції (погляду);
- наявність узагальнень, висновків.

Письмова відповідь (модульна контрольна робота, колоквиум):

- правильність, чіткість, логічність у викладені відповіді на запитання;
- комплексне бачення питання (проблеми);
- вміння виділити головне;
- обрання правильної відповіді;
- наявність та обґрунтованість власних пропозицій, власної позиції (погляду);
- чіткість позначень і акуратність.

Індивідуальне науково-дослідне завдання:

- опрацювання, відбір та інтерпретація науково-літературних джерел;
- наявність узагальнень і висновків;
- наявність та обґрунтованість власної ініціативи, певних завдань, методів тощо;
- оформлення відповідно з вимогами до наукових робіт;
- підготовка доповіді за результатами дослідження;
- захист роботи.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання: *іспит*

Поточна успішність – 60 балів, екзамен – 40 балів.

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу Основні

1. Бурлачук Л.Ф. Основы психотерапии / Л.Ф. Бурлачук, Н.А. Грабская, А.С. Кочарян. – Киев: Ника-Центр; 2000. – 320с.

2. Зубалий Н.П. Основы психотерапии: учеб. Пособие / Н.П. Зубалий, А.М. Лёвочкина. – К.: МАУП, 2001. – 160с.
3. Карвасарский Б. Д. Психотерапия: учеб. для вузов / Изд. 2-е, перераб. — СПб.: Питер, 2002. – 672 с.
4. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навч. посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – С. 259-278.
5. Милютин Е. Игровые технологи: учебн. пособие // Екатерина Милютин, Анжелика Лучинкина. – К.: Ника-Центр, 2015. – 252 с.
6. Оклендер В. Окна в мир ребенка. Руководство по детской психотерапии / В.Оклендер; пер. с англ. под ред. Ф.Б.Березина, Е.Ф.Спиркиной, Е.Д.Соколовой. – М.: Независимая фирма "Класс", 2005. – 336 с.
7. Омельченко Я.М. Психологічна допомога дітям з тривожними станами / Я. Омельченко, З. Кісарчук. – К.: Шкільний світ, 2011. – 112 с.
8. Александров А. А. Психотерапия: Учеб. пособие — СПб: Питер, 2004. – 480 с.
9. Бурлачук Л.Ф. Жидко М.Е. Кочарян А.С. Психотерапия : Учеб.для вузов. — 2-е изд., стереотип. — СПб.: Питер, 2007. — 480 с.
10. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник студ. вишів – К.: «Академвидав», 2010. – 280 с.
11. Карвасарский Б.Д. Психотерапия: Учебник для вузов, СПб.: Питер, 2007. – 365 с.
12. Бьюдженталь Дж. Искусство психотерапевта. 3-е международное издание / Пер. с англ. и общ. ред. М. Р. Мироновой. – СПб.: Питер, 2001. – 304 с: ил.
13. Психотерапия : Учебник Для ВУЗов. /Л.Ф. Бурлачук, А.С.Кочарян, М.Е.Жидко. – 2008
14. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. /Н.В.Каліна. – К. Академвидав, 2010.

Додаткові

Інтернет ресурси:

1. <http://www.5port.ru/psychotherapy> – література з психотерапії доступна для скачування
2. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського (www.nbuv.gov.ua);
3. www.psylib.kiev.ua – он-лайн бібліотека